

Lietas arhīva Nr. AA43-1029-23/2
ECLI:LV:ADAT:2023:1206.A420265022.6.S

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420265022
Lietvedības Nr.AA43-1029-23/2

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2023.gada 6.decembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Una Mihailova, tiesneši Agris Dreimanis un Karina Krastiņa
rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. C/ pieteikumu par Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas Disciplinārlietu komisijas 2022.gada 15.jūnija lēmuma Nr.8/2022 atcelšanu un par mantisko zaudējumu 145,20 *euro* apmērā un nemantiskā kaitējuma 3000 *euro* atlīdzināšanu, sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2023.gada 6.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Latvijas Zvērinātu advokātu padome ar 2022.gada 17.maija lēmumu Nr.113 (protokols Nr.7) nolēma ierosināt disciplinārlietu pret pieteicēju zvērinātu advokātu /pers. C/, nododot lietas materiālus izskatīšanai Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas Disciplinārlietu komisijai (turpmāk – Disciplinārlietu komisija). Disciplinārlieta ierosināta saistībā ar pieteicēja iesniegtajiem pieprasījumiem Cēsu novada pašvaldībai un Cēsu novada Amatas apvienības pārvaldei (turpmāk – Amatas apvienības pārvalde) 2022.gada 16.martā (turpmāk – advokāta pieprasījums Nr.1) un 2022.gada 5.aprīlī (turpmāk – advokāta pieprasījums Nr.2, turpmāk kopā – advokāta pieprasījumi).

Ar Disciplinārlietu komisijas 2022.gada 15.jūnija lēmumu Nr.8/2022 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) pieteicējam piemērots disciplinārsods – piezīme. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] Pieteicējs ir pārkāpis Latvijas Zvērinātu advokātu Ētikas kodeksa (turpmāk – Ētikas kodekss) 2.2.punkta 3.teikumu, jo advokāta pieprasījuma Nr.1 noformējums un saturs Amatas apvienības pārvaldei radīja maldīgu priekšstatu, ka pieteicējs kā advokāts iestādē vērsies, izmantojot Advokatūras likuma 48.pantā speciāli advokātiem piešķirtās tiesības klientu lietu vešanā, t.i., izmantojot piederību advokatūrai. Pieprasījums nodēvēts par ,,zvērināta advokāta informācijas pieprasījumiem", tas izvietots uz pieteicēja kā zvērināta advokāta izveidotas specializētas veidlapas, kurā ietverts Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas ģerbonis.

[1.2] Pieteicējs kā advokāts, iesniedzot Amatas apvienības pārvaldē advokāta pieprasījumu Nr.2, nav ievērojis Ētikas kodeksa 2.2.punkta 2.teikuma, 8.3.punkta un 8.4.punkta 2.teikuma prasības. Advokāta pieprasījumā Nr.2 ietvertais prasījums rada iespaidu par advokāta apzināti izvēlētu agresīvu stilu, lai, tādā veidā ietekmējot pārvaldes darbiniekus, iegūtu klienta nesamaksātās atlīdzības piedziņai nepieciešamo informāciju.

[1.3] Lemjot par piemērojamo disciplinārsodu, ņemts vērā tas, ka pieteicējs ir disciplināri nesodīts, un tas, ka pieteicējs pilnībā neapzinās savas rīcības nepareizību.

[2] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmuma, pieteicējs ar pieteikumu vērsās Administratīvā rajona tiesā, norādot tajā turpmāk minētos argumentus.

[2.1] Pārsūdzētais lēmums ir pieņemts pēc Advokatūras likuma 76.pantā noteiktā prekluzīvā termiņa beigām. Saistībā ar minēto pieteicējs atsaucies uz Latvijas Republikas Senāta un Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi. Šajā lietā iestāde sūdzību saņēma 2022.gada 25.aprīlī, un līdz ar to trīs mēnešu termiņš disciplinārsoda uzlikšanai beidzās 2022.gada 25.jūlijā. Disciplinārsods tika uzlikts 2022.gada 17.augustā, kad tika paziņots lēmums, t.i., gandrīz trīs ar pusi nedēļas pēc termiņa beigām.

[2.2] Pirms darbību veikšanas pieteicējam objektīvi nebija iespējas pietiekami izvērtēt, vai šāda darbība varētu radīt disciplināratbildības iespējamību.

[2.3] Advokāta rīcības neatbilstība būtu konstatējama tad, ja advokāts būtu atsaucies uz savu amatu apstākļos, kuros jebkura persona ir tiesīga veikt attiecīgo darbību. Advokāta rēķinu par sniegto juridisko palīdzību var izrakstīt tikai zvērināts advokāts. Nevarēja būt šaubu, ka pieteicējs rīkojas savas profesionālās darbības ietvaros.

[2.4] Ierosinātā disciplinārlieta, tajā neievērotais Advokatūras likuma 76.pantā noteiktais termiņš un pieņemtais pārsūdzētais lēmums pieteicējam radīja emocionālus pārdzīvojumus, aizskāra viņa godu un cieņu, tādēļ izmaksājama nemantiskā kaitējuma kompensācija 3000 *euro* apmērā. Tāpat pieteicējam ir radušies zaudējumi saistībā ar šajā lietā iesniegtā pierādījuma – zvērināta tiesu izpildītāja aktu par fakta fiksēšanu – iegūšanu 145,20 *euro* apmērā.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2023.gada 6.jūnija spriedumu pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem motīviem.

[3.1] Tiesa secināja, ka lietā ir strīds par to, vai pieteicējs pamatoti saukts pie disciplināratbildības. Tādējādi tiesai ir jāpārbauda, vai Disciplinārlietu komisija, piemērojot pieteicējam disciplinārsodu – piezīmi –, ir ievērojusi procesuālās un materiālās tiesību normas.

[3.2] Izvērtējot pieteicēja uzsvērto, ka Disciplinārlietu komisija pārkāpusi tiesiskās noteiktības principu, jo nav ievērojusi Advokatūras likuma 76.panta noteikto trīs mēnešu termiņu, kurā zvērinātam advokātam var piemērot disciplinārsodu, tiesa secināja, ka Latvijas Zvērinātu advokātu padome 2022.gada 17.maijā pieņēma lēmumu par disciplinārlietas ierosināšanu, un šis datums uzskatāms par pārkāpuma atklāšanas datumu, jo tajā tika apkopota informācija un secināts, ka, iespējams, pastāv pamats pieteicēju saukt pie disciplināratbildības. Pārsūdzētais lēmums par pieteicēja saukšanu pie disciplināratbildības pieņemts 2022.gada 15.jūnijā, līdz ar to nav konstatējams Advokatūras likuma 76.pantā noteiktā termiņa noilgums.

[3.3] Tiesa konstatēja, ka pieteicējam piemērots disciplinārsods, pamatojoties uz Ētikas kodeksa 2.2.punkta 3.teikumu, kas noteic, ka advokāts nedrīkst izmantot savu piederību advokatūrai savu vai ar sevi saistītu personu privāto interešu īstenošanai. Disciplinārlietu komisija saskatīja Ētikas kodeksa 2.2.punkta 3.teikuma pārkāpumu pieteicēja darbībā, jo advokāta pieprasījuma noformējums un saturs Amatas apvienības pārvaldei radīja maldīgu priekšstatu, ka pieteicējs kā advokāts iestādē vērsies, izmantojot Advokatūras likuma 48.pantā speciāli advokātiem piešķirtās tiesības klientu

lietu vešanā, t.i., izmantojot piederību advokatūrai. Pieprasījums nodēvēts par ,,zvērināta advokāta informācijas pieprasījumiem", tas izvietots uz pieteicēja kā zvērināta advokāta izveidotas specializētas veidlapas, kurā ietverts Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas ģerbonis.

[3.4] Tiesa konstatēja turpmāk minētos faktiskos apstākļus.

[3.4.1] Pieteicējs 2022.gada 16.martā un 5.aprīlī vērsās ar diviem iesniegumiem Cēsu novada pašvaldībā un Amatas apvienības pārvaldē. Advokāta pieprasījumā Nr.1 pieteicējs norādīja, ka viņa klients ir parādā pieteicējam atlīdzību par juridisko palīdzību, ka pieteicējs ir noskaidrojis, ka klients, iespējams, ir mantojis nekustamo īpašumu Cēsīs no sava tēva, uz ko varētu vērst piedziņu. Tāpēc viņš lūdza sniegt informāciju, vai pašvaldība īpašumam ir izrakstījusi nekustamā īpašuma nodokļu maksājumu paziņojumus par laika posmu no 2018. līdz 2022.gadam, vai to adresāts ir klients, uz kāda pamata paziņojumi tika adresēts klientam, vai klients ir veicis nodokļu maksājumu apmaksu.

[3.4.2] Cēsu novada pašvaldība 2022.gada 30.martā sniedza atbildi pieteicējam, ka paziņojumi izdoti juridiskai personai – klienta tēva mantojuma masai. Nodokļu maksājumi nav veikti kopš 2014.gada 21.novembra.

[3.4.3] Ar Amatas apvienības pārvaldes 2022.gada 4.aprīļa vēstuli pieteicējam atbildēts, ka norādītais informācijas nepieciešamības pamatojums neattaisno informācijas pilnīgu izpaušanu. Pārvalde lūgusi pieteicēju iesniegt dokumentus, kas apliecina pieteicēja kā zvērināta advokāta tiesības pieprasīt šādu informāciju.

[3.4.4] Advokāta pieprasījumā Nr.2 pieteicējs norādīja, ka nevar iesniegt orderi, jo atbilstoši Advokatūras likuma 48.[1] pantam orderi var izsniegt tikai tad, ja zvērināts advokāts rīkojas klienta interesēs vai pārstāv klientu. Vēloties panākt rēķina apmaksu, advokāts nerīkojas klienta interesēs, bet gan izlieto savas kā tiesu sistēmai piederīgas personas tiesības. Vēstulē vairākkārt norādīts uz pašvaldības amatpersonu nolaidību un to, ka pieteicējs vairākām iestādēm par to ziņos.

[3.5] No Advokatūras likuma 48.panta pirmās daļas 1. un 2.punkta satura tiesa secināja, ka advokāta profesionālā darbība ir juridiskās palīdzības sniegšana klientam. Advokatūras likuma 48.pants paredz advokātam priekšrocības informācijas pieprasīšanā un saņemšanā, kas izmantojamas, tikai sniedzot juridisko palīdzību klientam. Lietā nav strīda, ka advokāta pieprasījumu iesniegšanas brīdī pieteicējs vairs nerīkojās klienta uzdevumu izpildei, bet centās saņemt atlīdzību par sniegto juridisko palīdzību.

[3.6] Civilprocesa likuma 539.panta otrās daļas 3.punkts, uz ko atsaucas pieteicējs, noteic, ka tiesas spriedumu izpildei noteiktajā kārtībā, ja likumā nav noteikts citādi, izpildāmi arī tiesu sistēmai piederīgo personu (notāri, advokāti, tiesu izpildītāji) nolēmumi par amata atlīdzību, atlīdzību par sniegto juridisko palīdzību un par izdevumiem, kas saistīti ar sniegtajiem pakalpojumiem, un valsts nodevu. Tātad minētā tiesību norma paredz zvērinātam advokātam tiesības nodot rēķinu par juridiskās palīdzības sniegšanu izpildei.

[3.7] No Civilprocesa likuma 548.panta, Tiesu izpildītāju likuma 41.panta un likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 22.panta otrās daļas 4.punkta satura tiesa secināja, ka informāciju, kas nepieciešama no iestādēm, lai varētu īstenot piespiedu izpildi, iegūst tiesu izpildītājs. Ne Civilprocesa likums, ne likums ,,Par nodokļiem un nodevām", nedz Advokatūras likums nepiešķir pieteicējam kā advokātam tiesības rēķina piespiedu izpildes ietvaros pašam prasīt un saņemt informāciju par parādnieku no valsts pārvaldes iestādēm. Darbība, kas vērsta uz rēķina piespiedu izpildes nodrošināšanu, nav advokāta profesionālā darbība, jo advokāts šādā gadījumā nesniedz juridisko palīdzību klientam. Advokāts darbojas savās interesēs, proti, vēlas saņemt atlīdzību par sniegto juridisko palīdzību klientam.

[3.8] Izvērtējot pieteicēja norādīto, ka advokāts ir uzskatāms par tiesību aizsardzības iestādi likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 22.panta otrās daļas 4.punkta izpratnē, uz kā pamata pašvaldībai vajadzēja izsniegt pieprasīto informāciju, tiesa norādīja, ka minētais arguments nav pamatots, jo ne Advokatūras likums, ne Civilprocesa likuma 539., 540.pants nesatur šādu jēdziena ,,zvērināts advokāts" skaidrojumu.

[3.9] Tiesa secināja, ka pārsūdzētajā lēmumā ir pamatoti norādīts, ka advokātam kā jebkurai citai privātpersonai ir tiesības vērsties valsts un pašvaldību iestādēs, lūdzot izsniegt ziņas, bet advokātam ir jānošķir, kurā brīdī viņš iesniegumu sniedz klienta interesēs, vācot pierādījumus lietā, un kurā – kā iesniedzējs uz Iesnieguma likuma pamata. Tiesas ieskatā pieprasījumiem ir jābūt skaidri saprotamiem to adresātiem, proti, tādiem, no kuriem nepārprotami izriet to mērķis un pamatojums. Pieprasījumi nedrīkst radīt priekšstatu, ka advokāts iestādē vēršas, izmantojot kādas no advokātiem piešķirtajām īpašajām tiesībām, ja konkrēto tiesību izmantošanai attiecīgajā situācijā nav pamata.

[3.10] Izvērtējot informācijas pieprasījumu saturu un novērtējot tos vizuāli, tiesa konstatēja, ka advokāta pieprasījumi noformēti uz pieteicēja kā zvērināta advokāta izveidotām veidlapām, uz tām ir Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas ģerbonis, taču no tiem tieši nav konstatējams, ka pieteicējs tajos būtu atsaucies, ka rīkojas, pamatojoties uz Advokatūras likuma 48.pantu. Tomēr advokāta pieprasījuma Nr.1 saturs un noformējums ir radījis Amatas apvienības pārvaldei priekšstatu, ka pieteicējs rīkojas kā advokāts klienta interešu aizstāvībai, pamatojoties uz Advokatūras likuma 48.pantu, nevis savās interesēs. Tas skaidri izriet no Amatas apvienības pārvaldes 2022.gada 4.aprīļa vēstules un sūdzības. No advokāta pieprasījumiem izriet, ka pieteicējs primāri atsaucies uz Civilprocesa likuma 539.panta otrās daļas 3.punktu un uz savu kā advokāta piederību tiesu sistēmai, kas pats par sevi nedod pieteicējam tiesības pieprasīt attiecīgo informāciju konkrētajā gadījumā, kā tas norādīts iepriekš.

[3.11] Tiesa atzina, ka pārsūdzētajā lēmumā pamatoti konstatēts Ētikas kodeksa 2.2.punkta 3.teikuma pārkāpums.

[3.12] Tiesa konstatēja, ka pieteicējam piemērots disciplinārsods, pamatojoties uz Ētikas kodeksa 2.2.punkta 2.teikumu, 8.3.punktu un 8.4.punkta 2.teikumu, jo Disciplinārlietu komisijas ieskatā advokāta pieprasījumā Nr.2 ietvertais prasījums rada iespaidu par advokāta apzināti izvēlētu agresīvu stilu, lai tādā veidā, ietekmējot pārvaldes darbiniekus, iegūtu klienta nesamaksātās atlīdzības piedziņai nepieciešamo informāciju. Būtiski ir nevis tas, kā advokāts savus izteikumus bija domājis, bet gan tas, kā šādu izteikumu uztver adresāts un trešās personas.

[3.13] No pieteicēja izteikumiem advokāta pieprasījumā Nr.2 tiesa konstatēja, ka tie satur kategoriskus un agresīvus izteikumus, no kuriem var skaidri noprast, ja iestāde nerīkosies tā, kā pieteicējs vēlas, tad pieteicējs vērsīsies vairākās iestādēs un ziņos par amatpersonu darbību, tādējādi cenšoties panāk amatpersonu sodīšanu. Proti, pieteicējs ir izmantojis tādu izteiksmes stilu, kas neliecina par laipnu un cieņpilnu attieksmi. Izteikumi ir vērsti uz to, lai ietekmētu pārvaldes amatpersonas un darbiniekus. Arī tiesas sēdē pieteicējs nenoliedza, ka, rakstot advokāta pieprasījumu Nr.2, bija pārāk emocionāls.

[3.14] Tiesa neapšaubīja, ka advokātam ir tiesības paust viedokli par sabiedriskiem un ar valsts pārvaldes darbu saistītiem jautājumiem. Tomēr, lai gan zvērinātam advokātam kā jebkurai personai ir tiesības uz vārda brīvību, tiesa secināja, ka pieteicējs ir pārsniedzis vārda brīvības robežas un nav atturējies no aizskaroša rakstura izteikumu veikšanas advokāta pieprasījumā Nr.2, kas var izsaukt šaubas par viņa cieņpilnu rīcību, tādējādi radot arī priekštatu par pieteicēja profesiju kopumā.

[3.15] Atsaucoties uz Senāta 2016.gada 25.oktobra sprieduma Nr.SKA-1168/2016 (lieta Nr.A420341114) 11.punktā norādīto, tiesa norādīja, ka, lai atzītu ētikas normu pārkāpumu, nav nepieciešams konstatēt faktiskās sekas, kuras izraisījusi advokāta neētiska rīcība. Neētiska rīcība, kas atklāj neizpratni par vērtībām zvērināta advokāta profesijā, ir pārkāpums pats par sevi. Tādējādi pārsūdzētajā lēmumā pamatoti konstatēts Ētikas kodeksa 2.2.punkta 2.teikuma, 8.3.punkta un 8.4.punkta 2.teikuma pārkāpums.

[3.16] Izvērtējot piemērotā disciplinārsoda lieluma pamatotību, tiesa secināja, ka sods piemērots, izvērtējot pārkāpumu smagumu un disciplinārsoda piemērošanas lietderības apsvērumus – ņemot vērā disciplinārsoda piemērošanas preventīvo mērķi – lai pieteicēja darbībā līdzīgi pārkāpumi neatkārtotos.

[3.17] Tiesa atzina, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pamatos.

[3.18] Tiesa konstatēja, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un nav konstatējams pamats pieteicēja pieteiktā kaitējuma un zaudējumu atlīdzināšanai.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2023.gada 6.jūnija spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, tajā uzsverot pieteikumā minētos argumentus, kā arī papildus norādot turpmāk minēto.

[4.1] No Amatas apvienības pārvaldes sūdzības saņemšanas padomē līdz lēmuma par disciplinārlietas ierosināšanu pieņemšanas dienai pagāja 22 dienas. Advokatūras likuma 76.pantā noteiktā trīs mēnešu termiņš ir uzskatāms par neskaidru un neprognozējamu (un tāpēc tiek pieļauts Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta pirmā teikuma pārkāpums).

[4.2] Pieteicējam nekad nebija nodoma izmantot Advokatūras likuma 48.pantā paredzēto pieprasījumu, lai saņemtu attiecīgo informāciju. Pieteicējs izlietoja savas kā tiesu sistēmai piederīgas personas tiesības. Pieteicējs kā advokāts (un droši vien arī citi advokāti) savā praksē raksta vēstules/pieprasījumus/iesniegumus valsts un pašvaldību iestādēm, kurus pieteicējs neraksta kā klienta pilnvarotais pārstāvis un kas nav domāti kā pieprasījumi Advokatūras likuma 48.panta izpratnē.

[4.3] Pieteicējs atsaucas uz Tiesnešu ētikas kanona līdzību ar Advokāta ētikas kanonu un nepieciešamību abos kanonos ietverto normu līdzīgu piemērošanu.

[5] Padome paskaidrojumā par pieteicēja apelācijas sūdzību to neatzina un papildus pārsūdzētā lēmuma secinājumiem norādīja turpmāk minētos argumentus.

[5.1] Apelācijas sūdzībā pieteicējs apgalvo, ka Latvijas Zvērinātu advokātu padome jau pirms disciplinārlietas ierosināšanas lemj par disciplināro atbildību pēc būtības. Minētais nonāk acīmredzamā pretrunā ar Advokatūras likuma regulējumu par Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas institūcijām un to kompetenci. Izdarot šādus apgalvojumus, pieteicējs pilnībā ignorē arī pietiekami skaidri noformulēto Advokatūras likuma 73.pantu, kas paredz, ka disciplinārsodus uzliek Disciplinārlietu komisija.

[5.2] Juristi spēj sistēmiski izlasīt Advokatūras likuma regulējumu un saprast, ka Advokatūras likuma 76.pantā paredzētais trīs mēnešu termiņš disciplinārsoda uzlikšanai ierobežo to Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas institūciju, kuras kompetencē ir disciplinārlietu izskatīšana un disciplinārsodu uzlikšana. Tādēļ Disciplinārlietu komisija neuzskata par ticamiem pieteicēja apgalvojumus, ka Advokatūras likuma regulējums ir neskaidrs tādā mērā, ka tas ierobežo pieteicēja (augsti kvalificēta jurista) cilvēktiesības.

[5.3] Anonimizēti Disciplinārlietu komisijas lēmumi ir pieejami jebkuram advokātam, autorizējoties piekļuvei kolēģijas tīmekļvietnes slēgtajai daļai, atverot sava profila informāciju.

[5.4] Ētikas kodeksa 2.2.punkta trešā teikuma pārkāpums tika konstatēts tādēļ, ka pieteicēja informācijas pieprasījums objektīvi varēja radīt un arī radīja priekšstatu pašvaldības iestādei, ka pieteicējs prasa informāciju saskaņā ar Advokatūras likuma 48.panta pirmās daļas otro punktu.

[5.5] Advokāta informācijas pieprasījums ir likumā paredzēts instruments, ar kura palīdzību advokāts kā tiesu sistēmai piederīga persona var īstenot savas funkcijas un nodrošināt personām Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā paredzētās pamattiesības. Pieteicējs nepamatoti salīdzina savu rīcību ar tiesneša tiesībām neslēpt piederību amatam.

[5.6] Pieteicējs ir acīmredzami pārpratis Administratīvās rajona tiesas secinājumu, ka ne Civilprocesa likums, ne likums „Par nodokļiem un nodevām", nedz Advokatūras likums nepiešķir pieteicējam kā advokātam tiesības rēķina piespiedu izpildes ietvaros pašam prasīt un saņemt informāciju par parādnieku no valsts pārvaldes iestādēm". Ar šo secinājumu Administratīvā rajona tiesa faktiski norāda, ka Civilprocesa likums, likums „Par nodokļiem un nodevām" un Advokatūras likums neparedz advokātiem īpašas (ārpus Informācijas atklātības likuma) tiesības pieprasīt un saņemt informāciju par saviem parādniekiem no valsts iestādēm, nevis to, ka pieteicēja tiesības uz pieeju informācijai (informācijas pieprasījumu no pašvaldības) neregulē neviens normatīvais akts.

[5.7] Disciplinārlietu komisija nepiekrita pieteicēja skatījumam par to, kā šī lieta un pieteicējam piemērotais disciplinārsods varētu ietekmēt advokāta neatkarību.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējusi lietā esošos pierādījumus un procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[7] Apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi tiesību normas, kas regulē konkrēto situāciju, pareizi tās piemērojusi. Apgabaltiesa nekonstatē kļūdas pierādījumu novērtēšanā. Pirmās instances tiesa pamatoti secināja, ka Disciplinārlietu komisija ir ievērojusi Advokatūras likuma 76.pantā noteikto trīs mēnešu termiņu, kurā zvērinātam advokātam var piemērot disciplinārsodu. Tiesa pareizi secināja, ka Advokatūras likuma 48.pants paredz advokātam priekšrocības informācijas pieprasīšanā un saņemšanā, kas izmantojamas, tikai sniedzot juridisko palīdzību klientam, bet lietā nav strīda, ka advokāta pieprasījumu iesniegšanas brīdī pieteicējs vairs nerīkojās klienta uzdevumu izpildei, bet centās saņemt atlīdzību par sniegto juridisko palīdzību. Pamatots ir pirmās instances tiesas secinājums, ka ne Civilprocesa likums, ne likums „Par nodokļiem un nodevām", ne Advokatūras likums nepiešķir pieteicējam kā advokātam tiesības rēķina piespiedu izpildes ietvaros pašam prasīt un saņemt informāciju par parādnieku no valsts pārvaldes iestādēm. Pirmās instances tiesa pamatoti atzina, ka pieteicējs ir pārsniedzis vārda brīvības robežas un nav atturējies no aizskaroša rakstura izteikumu veikšanas advokāta pieprasījumā Nr.2, kas var izsaukt šaubas par viņa cieņpilnu rīcību, tādējādi radot arī priekšstatu par pieteicēja profesiju kopumā.

Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, un apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, izvērstāku argumentu izklāstu nenorādot.

Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicējs apelācijas sūdzībā pamatā ir norādījis tādus pašus argumentus, kādi ir norādīti pieteikumā. Administratīvā apgabaltiesa atkārtoti nenorāda motivāciju to apelācijas sūdzībā minēto argumentu noraidīšanai, kuru noraidīšanai motivācija ir sniegta pirmās instances tiesas spriedumā. Papildus apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[8] Attiecībā uz pieteicēja iebildumiem, ka pārsūdzētais lēmums nav pieņemts Advokatūras likuma 76.pantā norādītajā termiņā, apgabaltiesa papildus pirmās instances tiesas spriedumā secinātajam norāda turpmāk minēto.

Apgabaltiesa konstatē, ka Advokatūras likuma 76.panta norma, ka disciplinārsodu drīkst uzlikt ne vēlāk kā triju mēnešu laikā pēc pārkāpuma atklāšanas dienas, ir analoga Prokuratūras likuma 45.panta trešās daļas regulējumam.

Prokuratūras likuma 45.panta trešā daļa paredz, ka disciplinārsodu drīkst uzlikt ne vēlāk kā triju mēnešu laikā pēc pārkāpuma atklāšanas dienas, neskaitot pārbaudes laiku un to laiku, kad prokurors nav bijis darbā attaisnotu iemeslu dēļ, bet ne vēlāk kā divus gadus pēc pārkāpuma izdarīšanas dienas.

Attiecībā uz šīs normas piemērošanu Senāts secināja, ka disciplinārpārkāpums kā ikviens pārkāpums ir personas vainojama darbība vai bezdarbība. Ne jebkura ziņa par kādas personas rīcību, uzvedību ir uzskatāma jau par apliecinājumu tam, ka minētā persona ir izdarījusi kādu pārkāpumu (vainojamu rīcību). Dažkārt, lai konstatētu, ka personas konkrētā darbība ir pārkāpums, iestādei vai amatpersonai, kas ir tiesīga uzlikt sodu, ir nepieciešams ievākt ziņas, noskaidrot faktus. Šādos gadījumos nav pamata par pārkāpuma atklāšanas dienu uzskatīt to dienu, kad attiecīgās iestādes

vai amatpersonas rīcībā ir nonākusi vien ziņa par personas uzvedību. Par pārkāpuma atklāšanas dienu uzskatāma tā diena, kad ir pabeigta attiecīga pārbaude, apstākļu noskaidrošana un tiek konstatēts (atklāts), ka persona tiešām ir izdarījusi darbības, par kurām paredzēta atbildība (*Senāta 2009.gada 30.aprīļa sprieduma Nr.SKA–307/2009, lieta Nr. A42457706, 8.punkts*).

No minētā secināms, ka par zvērināta advokāta rīcību iesniegta sūdzība ir tikai ziņa par personas iespējamu uzvedību. Iestādei ir jāpārbauda šajā sūdzībā norādīto faktu patiesums, t.i., jāpārliecinās par konkrētās personas konkrētās uzvedības faktu un par to, ka pastāv iespējamība, ka konkrētās rīcības rezultātā ir pieļauts disciplinārpārkāpums. Attiecīgi, ja pēc šīs pārbaudes ir konstatējams, ka rīcība ir bijusi un pastāv iespēja, ka tā ir saistīta ar pārkāpumu, tad, lai pārliecinātos, vai konkrētajā rīcībā ir konstatējams disciplinārpārkāpuma pazīmes, iestāde ierosina disciplinārlietu.

Tā arī šajā lietā Latvijas Zvērinātu advokātu padome veica pārbaudi par to, vai Amatas apvienības pārvaldes sūdzībā norādītā pieteicēja rīcība ir notikusi, un, pārliecinoties par to – konstatējot disciplinārpārkāpuma iespējamību – ierosināja disciplinārlietu.

[9] Apgabaltiesa uzskata, ka pieteicēja veiktajai analīzei par to, cik ilgu laiku katrā konkrētā gadījumā ir aizņēmusi Latvijas Zvērinātu advokātu padomes veiktā pārbaude – 8 dienas vai 229 dienas – pirms disciplinārlietas ierosināšanas, šajā lietā nav izšķirošas nozīmes un tā neietekmē Advokatūras likuma 76.panta normas interpretāciju.

Vienlaikus apgabaltiesa norāda, ka analīze būtībā apstiprina faktu, ka Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas rīcībā ir jābūt šādam procesuālajam termiņam, kas ierobežots ar divu gadu termiņu pēc pārkāpuma izdarīšanas dienas, lai tai būtu iespēja veikt vispusīgu pārbaudi pirms disciplinārlietas ierosināšanas. Apgabaltiesas ieskatā, arī pats fakts, ka pret amatpersonu ir ierosināta disciplinārlieta, pat ja vēlāk pārkāpuma fakts neapstiprinās, var būt personas cieņu aizskarošs, īpaši ja tas kļūst publiski zināms. Tādēļ būtiskos faktus par disciplinārpārkāpuma iespējamību ir nepieciešams noskaidrot pirms disciplinārās sodīšanas procedūras uzsākšanas, nevis pēc tam, kad disciplinārlieta ir ierosināta. Attiecīgi, jo vispusīgāku pārbaudi pirms disciplinārlietas ierosināšanas veic Latvijas Zvērinātu advokātu padome, jo mazāka ir iespēja, ka tiks ierosinātas disciplinārlietas, kurās vēlāk pārkāpuma fakts neapstiprinās.

Apgabaltiesa neuzskata, ka apstāklis, ka pieteicējam bija atšķirīgs viedoklis par Advokatūras likuma 76.pantā noteiktā termiņa noteikšanu, varēja radīt pieteicēja tiesību uz tiesisko drošību aizskārumu.

[10] Attiecībā uz pieteicēja iebildumiem apelācijas sūdzībā par advokāta pieprasījumu saturu un raksturu apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

Saskaņā ar Advokatūras likuma 48.panta pirmo daļu, sniedzot juridisko palīdzību, zvērināts advokāts ir tiesīgs vākt pierādījumus, arī pieprasot visus juridiskās palīdzības sniegšanai nepieciešamos dokumentus no valsts un pašvaldību institūcijām, kā arī citām iestādēm, organizācijām un uzņēmējsabiedrībām (uzņēmumiem), kurām likumā noteiktajā kārtībā un gadījumos ir jāizsniedz šie dokumenti vai to noraksti un jānodrošina advokātam iespēja iepazīties ar tiem.

Pieteicējs norādīja, ka viņš nav izmantojis Advokatūras likuma 48.pantā paredzēto informācijas pieprasījumu, bet izlietoja savas kā tiesu sistēmai piederīgas personas tiesības.

Apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa pareizi secināja, ka Advokatūras likums un citi normatīvie akti zvērinātam advokātam, arī kā tiesu sistēmai piederīgai personai, ārpus viņa amata pienākumu pildīšanas, sniedzot juridisko palīdzību konkrētai personai, neparedz ekskluzīvas tiesības saziņā ar valsts un pašvaldības iestādēm un uz to informācijas iegūšanā attiecas tādas pašas tiesības, kādas normatīvie akti paredz jebkurai privātpersonai. Tādējādi pieteicējam bija tiesības prasīt no pašvaldības iestādēm tikai tādu informāciju, kādu viņš varētu iegūt, ja vērstos iestādē kā privātpersona. Attiecīgi pieteicējam nebija tiesību uzstāt, ka pašvaldībai ir jāsniedz citas personas datus saturoša informācija.

[11] Apgabaltiesa nekonstatē, ka pieteicējs atrastos salīdzināmos apstākļos ar Tiesnešu ētikas komisijas 2018.gada 12.janvāra atzinumā vērtētajiem apstākļiem. Tiesnešu ētikas komisija konstatēja, ka tiesnese kā amatpersona informēja ģenerālprokuroru par nozīmētās krimināllietas noņemšanu no izskatīšanas, bet ar pārējiem iesniegumiem vērsusies pie ģenerālprokurora kā privātpersona.

Tiesnešu ētikas komisijas 2018.gada 12.janvāra atzinumā konstatēts, ka komisija jau savā 2017.gada 17.marta atzinumā ir norādījusi, ka tiesnesim nav jāslēpj savs amats, taču tiesnesis nedrīkst atsaukties uz savu amatu apstākļos, kuros jebkura persona ir tiesīga lūgt tiesībsargājošo iestāžu aizsardzību vai palīdzību, jo tādā veidā var radīt nepareizu priekšstatu, ka tiesneša amats tiek izmantots nolūkā iegūt sev vai ģimenes locekļiem kādas citām personām nepieejamas priekšrocības.

Kā jau norādīja apgabaltiesa un pirmās instances tiesa, uz pieteicēju konkrētās informācijas iegūšanā attiecas tādas pašas tiesības, kādas normatīvie akti paredz jebkurai privātpersonai, un attiecīgi pieteicējam nebija tiesību iesniegumos pašvaldību iestādēm norādīt uz sevi kā uz tiesu sistēmai piederīgu personu.

[12] Attiecībā uz pieteicēja argumentiem apelācijas sūdzībā, ka Tieslietu ministrija sniedza atbildi pēc būtības uz pieteicēja kā zvērināta advokāta lūgumu sniegt tiesību normu skaidrojumu un tā nav iebildusi pret to, ka šo pieprasījumu ir iesniedzis pieteicējs kā zvērināts advokāts, apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 98.pantu privātpersonai ir tiesības saņemt uzziņu par savām tiesībām konkrētajā tiesiskajā situācijā.

Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicējs lūdza sniegt skaidrojumu, vai gadījumā, ja advokāts nodod piespiedu izpildei klienta neapmaksātu advokāta rēķinu, advokāts drīkst lūgt tiesu izpildītājam piedzīt arī nokavējuma procentus.

No minētā apgabaltiesa secina, ka pieteicējs nav lūdzis Tieslietu ministrijai sniegt ziņas par citas personas datiem, bet viedokli par normu interpretāciju. Attiecīgi pieteicējam, tāpat kā jebkurai privātpersonai, bija tiesības šādas ziņas saņemt. Kā jau norādīja arī Tiesnešu ētikas komisija, amats nedrīkst tikt izmantots nolūkā iegūt sev kādas citām personām nepieejamas priekšrocības. Šajā gadījumā pieteicēja pieprasījums ministrijai atbilda jebkuras privātpersonas tiesībām un Tieslietu ministrijai nebija pamata apšaubīt pieteicēja pilnvaras saņemt konkrēto informāciju.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307., 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. C/ pieteikumu par Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas Disciplinārlietu komisijas 2022.gada 15.jūnija lēmuma Nr.8/2022 atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijai atlīdzināt /pers. C/ mantiskos zaudējumus 145,20 *euro* apmērā un nemantisko kaitējumu 3000 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente U.Mihailova

A.Dreimanis

Tiesneši

K.Krastiņa